

Viestintäyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 32/12
Luxemburgissa 22.3.2012

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-12/11
Denise McDonagh v. Ryanair Ltd

Julkisasiamies Botin mukaan lentoliikenteen harjoittajan on pidettävä huolta matkustajista, joiden lento on peruutettu Eyjafjallajökullin tulivuoren purkautumisesta johtuneen ilmatilan sulkemisen kaltaisten poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi

Unionin oikeudessa ei säädetä implisiittisestä, ajallisesta tai rahamääräisestä vapautuksesta velvollisuudesta pitää huolta matkustajista (majoitus, ateriat, virvokkeet) eikä sitä koskevasta rajoituksesta

Lentoliikenteen harjoittajalla on lennon peruuttamistapauksessa unionin oikeuden¹ perusteella velvollisuus antaa matkustajille apua ja maksa korvaus. Avunantovelvollisuuden osalta matkustajien välittömiin tarpeisiin vastaamiseksi lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajille ilmaiseksi suhteessa odotusaikaan virvokkeita, aterioita ja tarvittaessa hotellimajoitus, lentoaseman ja majoituspaikan välinen kuljetus sekä tarjottava heille mahdollisuus ottaa yhteyttä kolmansiin henkilöihin. Lentoliikenteen harjoittajan on täytettävä tämä velvollisuus, vaikka lennon peruuttaminen johtuisi poikkeuksellisista olosuhteista, eli sellaisista, joita ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohtuulliset toimenpiteet olisi toteutettu. Sitä vastoin lentoliikenteen harjoittaja voi välttyä korvausvelvollisuudelta, jos se voi osoittaa, että lennon peruuttaminen johtui tällaisista olosuhteista.

Islantilaisen Eyjafjallajökull-tulivuoren purkautumisen seurauksena ilmatila suljettiin suurimmassa osassa Pohjois-Eurooppaa – mukaan lukien erityisesti Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan ilmatila – 15. ja 23.4.2010 väliseksi ajaksi tuhkapilven aiheuttaman vaaran vuoksi. Tämän jälkeen 17.5.2010 saakka ilmatila oli suljettuna paikoitellen ja jaksoittain useissa jäsenvaltioissa, joista ja joihin lentoyhtiö Ryanair Ltd harjoitti lentoliikennetoimintaa.

McDonagh, jonka piti lentää 17.4.2010 Farosta Dubliniin, kuului matkustajiin, joiden lento peruutettiin tulivuoren purkautumisen vuoksi. Irlannin ja Manner-Euroopan väliset lennot aloitettiin uudelleen vasta 22.4.2010, ja McDonagh pääsi lopulta palaamaan Irlantiin 24.4.2010. Hän katsoo, ettei Ryanair ole antanut hänelle tarvittavaa apua ja että lentoyhtiön on maksettava hänelle 1 130 euron suuruinen hyvitys tai korvaus, joka vastaa hänen aterioistaan, virvokkeistaan, majoituksestaan ja kuljetuksistaan aiheutuneita kuluja. Hän nosti siis kanteen ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa.

Asiaa käsittelevä Dublin Metropolitan District Court (Irlanti) tiedusteleo unionin tuomioistuimelta lähtökohtaisesti, kuuluuko ilmatilan sulkeminen tulivuoren purkautumisen vuoksi ”poikkeuksellisten olosuhteiden” käsitteen piiriin, jolloin lentoliikenteen harjoittaja on velvollinen huolehtimaan matkustajista, vai kuuluuko se tapausryhmään, joka ylittää poikkeukselliset olosuhteet, jolloin tämä voi vapautua velvollisuudestaan pitää huolta matkustajista. Lisäksi unionin tuomioistuinta pyydetään lausumaan erityisesti siitä kysymyksestä, onko huolenpitovelvollisuutta rajoitettava rahamääräisesti tai ajallisesti.

¹ Matkustajille heidän lennolle pääsytensä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11.2.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004 (EUVL L 46, s. 1).

Julkisasiamies Yves Bot muistuttaa aluksi, ettei poikkeuksellisten olosuhteiden käsitettä ole määritelty unionin oikeudessa. Hän täsmentää, että sen ulottuvuus on vahvistettava ottamalla huomioon se merkitys, joka sillä on yleiskielessä, se asiayhteys, jossa sitä käytetään, ja sen lainsäädännön tavoitteet, johon se kuuluu. Yleiskielessä tämä käsite tarkoittaa kaikkia olosuhteita, joihin lentoliikenteen harjoittaja ei ole voinut vaikuttaa. Kyseessä on tapahtuma, joka ei liity asianomaisen lentoliikenteen harjoittajan tavanomaiseen toimintaan eikä luonteensa tai alkuperänsä vuoksi ole tämän tosiasiallisesti hallittavissa. Julkisasiamies katsoo, että kaikkien nämä kriteerit täyttävien tapahtumien on katsottava kuuluvan saman käsitteen soveltamisalaan luomatta erillistä "erityisen poikkeuksellisten" tapahtumien ryhmää, joka merkitsisi sitä, että lentoliikenteen harjoittaja vapautettaisiin kokonaan velvollisuuksistaan.

Tätä näkemystä tukevat alaa koskevalla unionin lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä – eli lentomatrustajien korkean suojelun taso – ja asiayhteys, johon se kuuluu ja jolle on ominaista niiden lentomatrustajien erityinen haavoittuvuus, jotka ovat suljettuina lentoasemalle poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

Julkisasiamiehen mukaan unionin lainsäätaja on tästä syystä arvioinut, että toisin kuin lentoliikenteen harjoittajan korvausvelvollisuus – jota ei synny, jos se osoittaa, että lennon peruuttaminen johtuu poikkeuksellisista olosuhteista, joita ei olisi voitu välttää – huolenpitovelvollisuuden on pysyttävä voimassa riippumatta peruuttamiseen johtaneesta tapahtumasta ja lentoliikenteen harjoittajan mahdollisesta vastuusta tästä tapahtumasta (43). Tältä osin julkisasiamies katsoo, että huolenpito lentomatrustajista on erityisen tärkeää ja keskeistä silloin, jos heidän lentonsa peruutetaan sen vuoksi, että tulivuoren purkautuminen on aiheuttanut useiden jäsenvaltioiden ilmatilan sulkemisen useiksi päiviksi, jolloin tietyt matrustajat ovat joutuneet jäämään lentoasemalle ja usein kauaksi kotoaan odottamaan ilmatilan avautumista.

Näin ollen julkisasiamies katsoo, että tulivuoren purkautumisesta johtuvan ilmatilan sulkemisen kaltaiset olosuhteet ovat unionin oikeudessa tarkoitettuja poikkeuksellisia olosuhteita

Julkisasiamies muistuttaa, ettei eurooppalaisessa säännöstössä rajoiteta implisiittisesti, ajallisesti eikä rahamääräisesti velvollisuutta pitää huolta matrustajista, ja hän toteaa, että huolenpito on erityisen tärkeää pitkään kestävien poikkeuksellisten olosuhteiden ilmetessä. Nimenomaan siinä tapauksessa, että lennon peruuttamisesta johtuva odotusaika on erityisen pitkä, on tarpeen varmistaa, että lentomatrustajalla, jonka lento on peruutettu, on saatavillaan kipeimmin tarvitsemiaan tuotteita ja palveluja koko odotusajan. Huolenpitovelvollisuuden rajoittaminen poistaisi eurooppalaiselta säännöstöltä osan sen tehokkaasta oikeusvaikutuksesta, koska lentomatrustajat jätettäisiin muutaman päivän kuluttua oman onnensa nojaan.

Julkisasiamiehen mukaan tämä toteamus ei voi horjuttaa eurooppalaisen säännöstön pätevyyttä erityisesti suhteellisuusperiaatteeseen ja syrjintäkiellon periaatteeseen nähden. Lentoliikenteen harjoittajien huolenpitovelvollisuus ei ole suhteeton, koska nämä voivat vapaasti vyöryttää tästä aiheutuvat kustannukset lentolipun hintoihin. Tämän menettelyn on jo ottanut käyttöön Ryanair, joka otti käyttöön vuoden 2011 huhtikuussa erityismaksun korvaukseksi kustannuksista, joita sille on aiheutunut velvollisuudesta pitää huolta matrustajista, joiden lento oli peruutettu Islannin tulivuoren purkautumisen vuoksi.

Julkisasiamiehen mielestä huolenpitovelvollisuus ei ole myöskään ristiriidassa syrjintäkiellon yleisen periaatteen kanssa, koska eri liikennemuodot eivät ole niiden käyttämistä koskevien edellytysten osalta toisensa korvaavia. Näitä eri liikennemuotoja koskevilla toimialoilla toimivien yritysten tilanne ei näin ollen ole vertailukelpoinen. Lentoliikenteen alalla matrustajat, joihin lennon peruuntuminen tai pitkäkestoinen viivästyminen kohdistuu, ovat lisäksi objektiivisesti erilaisessa tilanteessa kuin muiden liikennevälineiden matrustajat samantapaisten tapahtumien yhteydessä.

Näin ollen julkisasiamies ehdottaa, että unionin tuomioistuin vastaa, että eurooppalaiseen lainsäädäntöön ei sisälly implisiittistä vapautusta velvollisuudesta pitää huolta matrustajista, joiden lennon peruuttaminen johtuu poikkeuksellisista olosuhteista, eikä tätä koskevaa rajoitusta. Tämä toteamus ei voi kyseenalaistaa tämän lainsäädännön pätevyyttä.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa unionin tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa..

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia ratkaisuehdotuksen lukemisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106